

International Journal of Tourism, Economic and Business Sciences
Uluslararası Turizm, Ekonomi ve İşletme Bilimleri Dergisi
E-ISSN: 2602-4411, 1 (2): 01-12, 2017, www.nobel.gen.tr

KARTEPE’DE DOĞA SPORLARININ ALTERNATİF TURİZM AMAÇLI KULLANIMI VE SORUNLARINA YÖNELİK ÇÖZÜM ÖNERİLERİ*

Adem Yavaş¹ Erkan Taşkiran² Ömür Alyakut³ Emrah Özkul⁴ Tülay Üzümcü^{5*}

¹Derbent Turizm ve Otel İşletmeciliği Yüksekokulu, Kocaeli Üniversitesi, Kocaeli, Türkiye

²Turizm ve Otel İşletmeciliği Yüksekokulu, Düzce Üniversitesi, Düzce, Türkiye

³Kartepe Turizm Meslek Yüksekokulu, Kocaeli Üniversitesi, Kocaeli, Türkiye

⁴Derbent Turizm ve Otel İşletmeciliği Yüksekokulu, Kocaeli Üniversitesi, Kocaeli, Türkiye

⁵Kartepe Turizm Meslek Yüksekokulu, Kocaeli Üniversitesi, Kocaeli, Türkiye

* This article was presented at the 1st International Congress on Tourism, Economic and Business Sciences (01-05 November 2017- Skopje)

*Sorumlu Yazar

E-posta: tulayuzumcu@hotmail.com

Geliş Tarihi: 01.11.2017

Kabul Tarihi: 27.12.2017

Özet

Kocaeli ilinde bulunan Kartepe ilçesi, triatlon, kano, bisiklet, dalış, oryantiring gibi açık hava sporları için çekici rekreasyon alanlarından biridir. Ancak bu bölge turistlerin ilgisini, kapasitesinden beklenen şekilde çekmeyi başaramamaktadır. Bu çerçevede, çalışmanın temel amacı, Kartepe’deki açık hava sporlarının fizibilitesini analiz etmek ve olası sorunlar için öneriler sunmaktır. Veri toplama yöntemi olarak, nitel araştırma yöntemi kapsamında odak grup görüşmesi seçilmiştir. Veriler kamu yöneticileri, sektör temsilcileri, turizm gönüllüleri, akademisyenler ve sporcular tarafından toplanmıştır. Elde edilen sonuçlar, açık hava sporlarının Kartepe’de sürdürülebilir bölgesel kalkınmanın temel bileşeni olduğunu ortaya koymuştur. Gelecek merkezli kalkınma için öneriler de çalışmanın sonuç bölümünde sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Alternatif Turizm, Açık hava sporları, Kartepe.

FEASIBILITY OF OUTDOOR SPORTS IN KARTEPE WITHIN ALTERNATIVE TOURISM AND SUGGESTIONS FOR PROBLEMS

Abstract

District of Kartepe, located in Kocaeli province, is one of the main attracting recreational areas for outdoor sports such as triathlon, canoeing, cycling, diving, orienting, etc. This region, however, can not manage to draw the tourists attention as expected within its capacity. Within this frame, the main purpose of this study is to analyse the feasibility of outdoor sports in Kartepe and to offer suggestions for potential problems. Focus group interview within qualitative research method was chosen as data gathering method. The data was collected from public administrators, sector representatives, tourism volunteers, academicians and sportsmen. The results indicated that outdoor sports is the key component of sustainable regional development in Kartepe. Suggestions for future centered development was also presented in conclusion part of the study.

Keywords: Alternative Tourism, Outdoor sports, Kartepe.

GİRİŞ

Kartepe ilçesi, 06.03.2008 tarihinde 5747 sayılı kanunla Köseköy, Uzunçiftlik, Uzuntarla, Eşme, Acısu, Maşukiye, Derbent, Arslanbey, Sarımeşe ve Suadiye ilk kademe belediyelerini birleştirmek üzere kurulmuş ve adı “Kartepe” olarak adlandırılmıştır (www.kartepebel.tr).

Kartepe ilçesi, coğrafi konumu, peyzaj özellikleri ve kültürel değerleri ile önemli bir turizm potansiyeline sahiptir. Yöre, flora ve faunasıyla, olağanüstü peyzaj görüntülerini yansıtan yayla ve ormanları ile doğal bir arboretum niteliğindedir (Çelik, Üzümcü ve Alyakut, 2012: 2). Ayrıca, ilçenin

sahip olduğu kültürel çeşitlilik ve kültürel değerler ile kültür turizmine olanak sağlayarak, ilçe turizm yolu ile değerlendirilerek, yerleşim birimlerinin kalkınmasına yardımcı olmaktadır.

Kartepe ilçesi, İstanbul'a 120 km, İzmit'e 37 km, Maşukiye'ye 17 km uzaklıkta olması, ve büyük şehirlere yakınlığı ile çevre iller için cazibe merkezidir. Kış sporlarının yapıldığı diğer turistik destinasyonlardan deniz manzarasına sahip sadece birkaç ilçeden biri olması nedeniyle ayrı bir güzellik taşıyan Kartepe, yaz-kış faydalanılabilecek bir özelliğe sahiptir. Kartepe ilçesinde hem konaklamalı hem de günübirlik turizm hizmeti verilmektedir. Ayrıca yöre doğa sporlarına uygun olduğundan; Bisiklet-Triatlon, Oryantiring-İzcilik-Binicilik- Hava Sporları- Su Sporları- Motor Sporları vb. spor türleri yapılmaktadır. Bu doğa sporlarının geliştirilerek yöre turizmine katkı sağlaması hedeflenmektedir.

Bu kapsamda gerçekleştirilen çalışma, 28.04.2016 tarihinde Derbent/Kartepe'de, Kartepe Belediyesi ve Kocaeli Üniversitesi Derbent Turizm İşletmeciliği Yüksekokulu işbirliğinde yapılan Kartepe Doğa Sporları Çalıştayının sonuçlarını duyurmak amacıyla hazırlanmıştır. Çalıştayda Kocaeli Üniversitesi Derbent Turizm Yüksekokulu ve Kartepe Turizm Meslek Yüksekokulu akademisyenleri moderatörlüğünde sektör temsilcileri, kamu yöneticileri ve akademisyenler ile odak grup görüşmeleri yapılmış ve sonuçları betimsel analiz yöntemi ile değerlendirilmiştir. Kartepe turizm destinasyonu için sektör-akademi işbirliğini başlangıcı sayılabilecek bu çalışmaların tekrarlanması bölgenin turizm potansiyelinin artırılması ve sürdürülebilirliği bakımından önem taşımaktadır.

LİTERATÜR İNCELEMESİ

Alternatif Turizm Kavramı

İnsanların sürekli yaşadıkları yer dışında yaptıkları seyahat ve gidilen yerlerdeki geçici konaklamalarından doğan ihtiyaçların karşılanması ile ilgili faaliyetleri kapsayan turizm olgusu, insanların gelir ve refah düzeylerinin artması, boş zaman olanaklarının fazlaşması gibi nedenlerle farklı bir yöne dönmüştür (Halis, 2009: 38). Dünya turizminde yaşanan değişimler sonucu standart deniz-kum-güneş üçlüsünü arayan turist profili değişmiş ve bu nedenle turistik ürünlerde de çeşitlendirmeye gidilmesi kaçınılmaz olmuştur. Bir yandan gerek yerli gerekse yabancı turistlerin ihtiyaç, istek ve beklentilerindeki değişim bir yandan da turistlerin eğitim ve kültür düzeylerindeki artış, turizm sektöründe faaliyet gösteren örgütleri yenilik yapmaya yönelterek turistlerin beklenti ve ihtiyaçlarına yönelik ürünler geliştirmeye zorlamıştır (Albayrak, 2013: 7). Diğer taraftan Türk turizminin sadece kıyı turizmine bağlılık durumundan kurtulması ile birlikte turizm gelirlerini ve paralelinde rekabet gücünü artırması için yeni trendlere yönelmesi turizm faaliyetlerini çeşitlendirmesi gereklilik haline gelmiştir (Hacıoğlu ve Avcıkurt, 2011: 8). Turizm olgusu kapsamında çeşitlendirme, turizmin tüm yıla yayılması, tarihi, kültürel ve doğal kaynakların bir bütün olarak değerlendirilmesi ülke ekonomisine katkı sağlayacak ve aynı zamanda rekabet üstünlüğü yaratma ve koruma açısından ülkenin turizm pazarına yeni ürünlerle açılmasına olanak sağlayacaktır (Uluslan ve Batman, 2010: 245). Bu kapsamda geleneksel turizm anlayışına yeni bir yön vermek amacıyla turistik ürünlerin bir araya getirilmesi yoluna gidilerek turistik ürün çeşitlendirmesi yapılması alternatif turizm kavramının ortaya çıkmasına neden olmuştur (Albayrak, 2013: 32).

Kitle turizmine bir tepki olarak doğan alternatif turizm, bu yönüyle soft (yumuşak) turizm çeşidi olarak nitelendirilmektedir (Hacıoğlu ve Avcıkurt, 2011:8). Soft turizm dışında yeşil turizm ve ekoturizm gibi farklı kavramlarla da ifade edilen alternatif turizm kavramı, esas itibariyle tüm bu farklı kavramları içine alan daha genel bir kavramı ifade etmektedir. Buna göre bazı alternatif turizm tanımları aşağıda verilmiştir. Alternatif turizm, dünya genelinde geleneksel hale gelen kitle turizminin çevre ve sosyal yapı üzerinde yarattığı olumsuz etkileri azaltmak ve klasik dinlence paketlerinden farklı arayışları olan tüketicilerin istek ve gereksinimlerini karşılamak amacıyla oluşturularak pazara sunulan tüm turizm türlerini ifade etmektedir (Kozak ve Bahçe, 2012:96). Alternatif turizm, varolan turizm çeşitleri dışında, onlara ve olumsuz etkilerine alternatif olarak ortaya çıkarılmış turizm türüdür (Küçükaslan, 2007:28). Alternatif turizm, doğal kaynakları koruyarak nitelikli bir çevre oluşturmayı ve aynı zamanda alternatif faaliyetlerinin gerçekleştirildiği bölgede yaşayan yöre halkının turizm faaliyetleri kaynaklı ekonomik fayda elde etmelerini amaçlayan bir turizm çeşididir (Albayrak, 2013:38). Alternatif turizm türlerinin her birinin kendine has özellikleri olmakla birlikte, genel olarak taşıdıkları ortak özellikler şu şekilde belirtilebilir (Kozak ve Bahçe, 2012, s.99-101):

- Alternatif turizm genel olarak daha küçük ölçeklidir.

- Alternatif turizm yerel halka öncelik tanır.
- Sürdürülebilir turizm, doğal, tarihi ve kültürel kaynakları koruyan ve her türlü taşıma kapasitesini dikkate alan bir gelişimi öngörür.
- Alternatif turizm gelişim süreci esnasında tüm paydaşların katılımını gerektirir.
- Alternatif turizm ürünleri, sürdürülebilir gelişimin felsefesine uygun olarak, hem yerel halkın hem de tüketicilerin yaşam kalitesini artıracak nitelikte olmalıdır.
- Sürdürülebilir turizm anlayışı kapsamında, hem sosyal hem de fiziksel taşıma kapasitesini aşmayacak, buna karşın ekonomik rasyonelliği de uygun miktarda arz söz konusu olmalıdır.
- Alternatif turizm, yerel halk ile turistler arasında pozitif değerli bir etkileşim öngören, doğal, sosyal ve toplumsal değerlerle tutarlı, çevre bilincinin ön plana çıktığı turizm türüdür.
- Alternatif turizmde, büyük ve grupsal tüketim yerine daha küçük gruplar veya bireysel turizm faaliyetleri ön planda tutulur.

Türk turizminde alternatif turizm kavramı, özellikle kitle turizminin verdiği zararların önemsenmesiyle birlikte ortaya çıkmıştır (Albayrak, 2013, s. 389). Bu kapsamda alternatif turizmde ihtiyaç duyulmasının arkasındaki nedenler arasında, kaynakların azalması ve niteliklerinin bozulması, sürdürülebilir ve tüm yıla yayılan turizm anlayışının gelişmesi, turizme deniz, kum, güneş bakış açısındaki değişimler, farklı zevk ve heyecan hedefleyen turizm çeşitlerinin yaratılması ve son olarak insanların turizmden farklı beklentilere girmesi gibi nedenler sayılabilir (Zengin ve Eker, 2014; Bulut, 2006, s.13). Diğer taraftan, dünya genelinde giderek artan bir şekilde yaygınlık kazanan alternatif turizm, özellikle iş ve sosyal yaşamdaki tekdüzelige çözüm olması açısından gün geçtikçe daha fazla talep çekmektedir. Ülkeler özellikle pazarlama faaliyetlerinde ürün farklılaştırma stratejilerini sıkça kullanmaktadırlar. Alternatif turizm ve yeni turistik ürünler bu nedenle önemini artırmıştır. Turizmin yöreler için sürdürülebilirliği açısından bu kavramlar son derece önemlidir (Uluslan ve Batman, 2010, s.256-257).

Kartepe'de Doğa Sporlarının Alternatif Turizm Amaçlı Kullanımı

Kocaeli ili sınırları içinde bulunan Kartepe destinasyonu, tarih boyunca Asya ile Avrupa arasında göç ve ticaret yollarının, İpek Yolu, askeri ve Hac yollarının üzerinde bir geçiş noktası olarak yer almıştır. Kartepe, Samanlı dağları ile hem kış turizmi hem de doğa turizmi için önemli bir potansiyele sahiptir. Özellikle hem Sapanca gölü hem de Kartepe dağı, yayla, orman ve kanyonları ile, golf, kampçılık, binicilik, trekking, hiking vb. doğa sporlarının yapılabildiği cazip bir destinasyondur. Özellikle İstanbul ve Ankara gibi metropol şehirlere yakın olması, Kartepe destinasyonunu önemli bir alternatif turizm konumu haline getirmektedir. Marmara Bölgesi içinde Uludağ'dan sonra en çok ziyaret edilen turizm merkezi olan Kartepe, alternatif turizm çeşitleri kapsamında binicilik, oryantiring, dalış sporları, motokros, jeep safari, bisiklet, yamaç paraşütü, su kayağı, golf, kuş gözlemciliği gibi birçok turizm çeşidinin yapılabilmesine de olanak sağlamaktadır (Kartepe Turizm Rehberi, 2015).

Kartepe'de 28.04.2016 tarihinde Kartepe Belediyesi ile Kocaeli Üniversitesi işbirliğinde Kartepe Doğa Sporları Çalıştayı düzenlenmiştir. Kocaeli Üniversitesi adına Derbent Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu ile Kartepe Turizm Meslek Yüksekokulu akademisyenleri moderatörlüğünde odak grup çalışması yapmıştır. Odak gruplarda sektör temsilcileri, kamu yöneticileri ve akademisyenler yer almıştır. Odak gruplarda yer alan doğa sporları türleri şunlardır:

Su Sporları: Doğa temelli turizm türlerinden olan akarsu, göl ve denizlerde yapılan su sporları bu kapsamda ele alınabilir. Kartepe'de Sapanca gölüne kıyısı olan Eşme ve Maşukiye'de yapılan su sporları: Kano, Kürek, Su Altı Dalış, Su Kayağı, Deniz Bisikleti, Olta Balıkçılığı örnek verilebilir.

Su kayağı; Kartepe Seka Kampında bulunan Sukay ve İzmit' te Gökay Park tesislerinde hem profesyoneller hem de yeni başlayanlar için kablolu su kayağı, wakeboarding, barefooting ve diz üstü kayaklar mevcuttur. Sportif olta balıkçılığı; Sapanca Gölü ile birlikte Kartepe üzerindeki küçük göller sportif olta balıkçılığına uygundur (<http://www.kocaelikulturturizm.gov.tr/TR,69223/su-sporlari.html>).

Dağ Sporları: Dağlarda yapılan kış turizmine ait kayak-snowboard-kar bisikleti vb. kar sporları dışında, yazları da yapılan trekking, hiking, çim kayağı doğa sporları da bu kapsamda ele alınabilir.

Hava Sporları: Doğa'da yapılan spor türlerinden birisi de hava sporları olup; yamaç paraşütü, zipline, bungee jumping vb. sporlar sayılabilir. Kartepe'de yamaç paraşütü ve zipline oldukça ilgi gören

doğa sporları arasındadır. <https://turizm.kartepe.bel.tr/tr/icerikdetay/71/277/xtreme-green-19.aspx>

Motor Sporları: Motorsiklet, Otomobil, ATV vb. Motorlu araçlarla yapılan spor türüdür. Kartepe İstanbul ve Ankara'ya yakın olmasının avantajı ile çok sayıda motor sporu yarışlarına ev sahipliği yapmaktadır.

Diğer Doğa Sporları: Oryantiring-Paintball-İzcilik-Binicilik-Aletizm-Trekking- Bisiklet Sporları-Golf -Triatlon vb. doğada yapılan spor türleridir.

Triatlon: Triatlon ferdi bir spordur. Yüzme, bisiklet ve koşunun zaman ayırımı olmaksızın arka, arkaya yapıldığı olimpik bir spor branşdır (<http://triatlon.org.tr/triatlon-nedir-nasil-yapilir/>). sprint (kısa) mesafe, orta uzunluk, olimpik mesafe, ironman (demir-adam) olmak üzere 4 değişik mesafede yapılmaktadır (<https://www.msxlab.org/forum/spor/11897-triatlon-nedir-triatlon.html#ixzz4wdEri65q>)

Oryantiring: Bir harita yardımı ile yön bulmayı içeren, zamana karşı yapılan, katılımcıların kontrol noktalarını harita ve pusula yardımı ile en kısa zamanda ziyaret etmeye çalıştığı bir spordur. Yediden yetmişe herkesin katılabileceği bu sporda sporcular, koşarken bir yandan düşünmek ve kaybolmadan ilerlemek zorundadırlar. Oryantiringi benzerlerinden ayıran en önemli unsur ise koşarken takip edilecek bir liderin veya işaretlenmiş bir parkurun olmamasıdır. Genellikle ormanlık alanda yapılması tercih edilmektedir (<http://www.kartepegazetesi.com.tr/haber/92500/oryantiring-yarismasi-kartepede-yapilacak>).

Paintball: Paintball, kişilerin bireysel olarak ya da takımlar halinde rakiplerini yenmek için yarıştıkları bir spordur (<https://tr.wikipedia.org/wiki/Paintball>).

Kartepe'de ilçenin sahip olduğu dağı, gölü, ormanlık alanları ile hem dağ ve kış turizmi, hem de alternatif turizm türleri olan; akarsu turizmi, spor turizmi, botanik turizmi, hem de doğa sporlarına dayalı doğa turizmi yapılabilmektedir. Bu alternatif turizm çeşitleri kapsamında yukarıda belirtilen doğa sporları için turistik çekim merkezi olarak birçok turizm çeşidinin yapılabilmesine olanak sağlamaktadır.

YÖNTEM

Kartepe'de 27-28 Nisan 2016 tarihleri arasında Kartepe Belediyesi ve Kocaeli Üniversitesi işbirliğinde Doğa Sporları Turizm Çalıştayı gerçekleştirilmiştir. Çalıştaya ait kitapçık Kartepe Belediyesi Kültür Yayınları tarafından 2016 yılında basılmıştır. Bu çalışmada, bu çalıştayı akademik çevrelere duyurmak ve hem bölgeye hem de bölgede yapılan doğa sporlarına dikkat çekmek amaçlanmıştır. Ayrıca çalıştayı sonuçlarının akademik bir dille yazılarak, literatüre kazandırılması da diğer bir amacı oluşturmıştır.

Çalışmada odak grup görüşmesi uygulanmıştır. Odak (fokus) grup görüşmesi, genellikle; bir mal, hizmet ya da olanağın kullanıcılar tarafından nasıl algılandığını ortaya çıkarmak için gerçekleştirilmektedir. Bu amaçla; bir mal, hizmet ya da olanağı, görüş bildirecek kadar yakından tanıma fırsatına sahip bireylerden, odak gruplar oluşturulmaktadır. Her bir odak grup ayrı ayrı toplanmakta ve gruptaki üyeler araştırma konusuyla ilgili görüşlerini bildirmektedirler. Odak grup görüşmeleri, genellikle, verilerin analiz edilebilmesi amacıyla, ses ya da görüntü kaydıyla kaydedilmektedir. Odak grup araştırmalarının bulgularının, değerlendirilen mal ya da hizmetlerin iyileştirilmesine ışık tutması beklenmektedir. Odak grup görüşmelerinin bireysel görüşmelere kıyasla en önemli avantajı, grup dinamiği sayesinde yoğun bir beyin fırtınası ortaya çıkmasıdır. Diğer bir deyişle, odak grup görüşmeleri sırasında katılımcıların birbirlerini harekete geçirmeleri sonucunda, katılımcıların görüşleri, bir zincirin halkaları gibi art arda eklenmekte ve böylece veri zenginliği oluşmaktadır. Odak grup görüşmelerinin bir diğer yararı, katılımcıların tutumlarından çok deneyimlerini ve bakış açılarını ortaya çıkarmasıdır. Ayrıca, fokus grup görüşmelerinin veri toplama süreci, bireysel görüşmelerden daha kısa sürmektedir; bu da araştırmacıları zaman açısından rahatlatmaktadır (İftar, 2004:s.2).

Çalıştayda odak grup görüşmesi beş grup üzerinde gerçekleştirilmiştir. Her masada (grup) bir moderatör akademisyen ve sektör ve kamudan alanlarında uzman yetkili ve işletmeciler (ortalama 6 kişi) bulunmaktadır. Odak grup görüşmeleri ile ilgili masada, katılımcılara önce bireysel olarak tek tek sorular sorularak katılımcılardan yanıtlar alınmıştır. Daha sonra tüm sorularda katılımcılarla beyin fırtınası yapılarak, sorunlar ve çözümü üzerinde görüşler ortaya çıkarılmıştır. Elde edilen görüşler betimsel analiz kapsamında temalar altında toplanmış ve odak grup noktaları alınarak yorumlanmıştır.

Grup 1: Kano Federasyonu-Sualtı Sporları Federasyonu-Kürek Federasyonu- “Göl ve Su Sporları”

Grup 2: Kayak federasyonu-Dağcılık Federasyonu- “Dağcılık ve Kayak”

Grup 3: Oryantiring Federasyonu- İzcilik Federasyonu-Binicilik Federasyonu-Atletizm Federasyonu- Hava Sporları Federasyonu- “Oryantiring - İzcilik ve Hava Sporları”

Grup 4: Motor Sporları Federasyonu, Otomobil Sporları Federasyonu- “Motor Sporları”

Grup 5: Bisiklet Sporları Federasyonu, Golf Federasyonu-Triatlon Federasyonu- “Bisiklet-Triatlon”

Odak grup görüşmeleri ile ilgili masada, katılımcılara önce bireysel olarak tek tek sorular sorulmuş ve katılımcılardan yanıtlar alınmıştır. Tüm sorularda katılımcılarla beyin fırtınası yapılarak, sorunlar ve çözümü üzerinde görüşler ortaya çıkarılmıştır. Kartepe turizm destinasyonu için sektör-akademi işbirliğini başlangıcı sayılabilecek bu çalışmaların tekrarlanması bölgenin turizm potansiyelinin artırılması ve sürdürülebilirliği bakımından önem taşımaktadır. Katılımcılara sorulan sorular doğrultusunda oluşturulan temalar şunlardır:

1. Tema: Doğa Sporları ve Turizm Çalışmayı Özelinde Kartepe’de Görülen Sorunlar

2. Tema: Bu Sorunların Çözüm Hedefleri

3. Tema: Sorunların Çözüm Yolları

4. Tema: Stratejinin Uygulamaya Konulabilmesi İçin Ön Koşullar

BULGULAR

Bu çalıştayda sektör temsilcilerinin yer aldığı masalarda katılımcılara dört soru sorulmuş ve sorular temalar halinde kodlanmıştır. Bu temalar aşağıda tablolar halinde özetlenmiştir. Katılımcılar, Kartepe destinasyonunda; doğa sporları federasyon temsilcileri, doğa sporları ile ilgili çalışan turizm işletmeleri ve kamu yetkililerinden oluşan konularında uzman kişilerden oluşmaktadır.

Tema 1: Doğa Sporları ve Turizm Çalışmayı Özelinde Kartepe’de Görülen Sorunların Odak Noktaları

Grup 1: Göl ve su sporları	Grup 2: Dağcılık ve kayak	Grup 3: Oryantiring-İzcilik ve Hava sporları	Grup 4: Motor sporları	Grup 5: Bisiklet ve Triatlon
*Yasal engeller *Alt-üst yapı eksikliği *Tanıtım ve reklam eksikliği *Tabela ve yönlendirme eksikliği *Su kirliliği (göl) *Dalış tesisi ve eğitmen eksikliği *Eko-sisteme yanlış müdahale *Paydaşlarla iletişim-işbirliği ve eğitim eksikliği *Tesis ve kulüp eksikliği	* Dağcılık yapılmıyor *Mevzuat bilinmiyor *Yürüyüş liderliği yok *Parkurlar bilinmiyor *Trekking haritalaması yok *Denetim yok *Otopark ve yol trafiği sorun *Tesis sayısı yetersiz *Belgesiz çalışma *Alt ve üst yapı eksikleri var * İletişim sorun *Temizlik ve acil yardım sorun *Kaçak turlar var * Kalite sorunu	*Profesyonel haritalar yok *Parkur çeşitleri ve tesis eksik *İletişim eksikliği var *Yetmiş eğitmen ve sporcu eksik *Yerel yönetim desteği yok *Bürokrasi ve hiyerarşi iletişim engeli yaratıyor * Denetim yok. *Kaçak işletmeler ve kaçak rehberler var *-Doğa sporları tanınmıyor. *Spor kültürü yok *Halk bilinçli değil *Güvenlik ekipmanları yeterli değil *Yetmiş eğitmen (pilot) az *Maddi destek yok *Sahiller parsellenmiş *Çevre koruma yok	*Fiyat belirsizliği *Denetim yetersizliği *Sponsorluk imkanlarının kısıtlılığı *Yerel yönetimlerin katkısının yetersizliği *Belgesiz çalışma *Mevzuat eksikliği *Prosedür fazlalığı *İş yükü fazlalığı *Medyanın etkin kullanılmaması *Reklam ve tanıtım eksikliği *Sporun tanınmaması Bilgilendirme çalışmalarının yetersizliği *Sanayi tesislerine yakınlık	*Hukuksal sınırlılıklar *Parkur ve yollar bilinmiyor *Denetim yok *Altyapı ve üst yapı yetersiz *Yapılaşmanın getirdiği sorunlar *Sporcuların bilinçsizliği ve dikkatsizliği *İletişim sorunu *Organizasyonların basına yansımaması *Halkın ilgisini çekememe *Kaçak turların yapılması *Üniversite mezunlarının ilgisizliği *Düzenlemelerin hayata geçirilmesi *Tesislerin istatistik tutmaması ve var olan bilgiyi paylaşmaması *Tesis yetersizliği

Tema1 'de göl ve su sporları ile ilgili işletmeciler ve sivil toplum kuruluşları (STK) yöneticilerinin, Kartepe'de göl ve su sporlarının sorunlarına ilişkin verdikleri yanıtların odak noktaları yer almaktadır. Sorunlar genel olarak; su sporlarının yapılabilmesinde ve alt ve üst yapı eksikliğinin giderilmesinde yasal engeller olduğu, gölün düzenlemesiyle eko-sisteme müdahale edildiği ve göl çevresinde yapılaşma olduğu ve yeterli denetimden geçmediği, su kirliliği nedeniyle gölü besleyen derelerin gölü kirlettiği ifade edildiği görülmüştür.

Dağcılık ve kayak sporu ile ilgili işletmeciler ve sivil toplum kuruluşları (STK) yöneticilerinin, Kartepe'de dağdaki işletmecilik ve kayak sporuna ilişkin sorunlara verdikleri yanıtların odak noktaları yer almaktadır. Genel olarak katılımcılar; dağcılık ve dağ sporlarının bölgede bilinmediği, ilgili mevzuat hakkında yöre işletmecileri ve halkının yeterli bilgi sahibi olmadığı, dağ rehberliği, yürüyüş liderliğinin olmadığını ifade etmektedirler. Yine katılımcılara göre; Kartepe'de yürüyüş parkurlarının belirlenmemiş olduğu ve bir haritalamanın yapılmamış olduğu, belgesi olmayan kişilerin rehberlik yaptığı belirtilmektedir. Kimi işletmeciler; dağ yolunda oluşan trafik nedeniyle gelen ziyaretçilerin uzun süre yolda beklediklerini ve memnuniyetsiz ayrıldıklarını, gününbirlik ziyaret edenlerinde otopark sorunu yaşadıklarını vurgulamışlardır. Özellikle tüm katılımcıların ortak görüşü, konaklama tesisi sayısının yetersizliği ve tek tesisin dağda verdiği teknik spor olanaklarının kalitesinin düşük olmasıdır. İlâveten, çevre temizliği, WC vb. ihtiyaçlar konusunda yetersizlik yaşandığı ifade edilerek, kaçak turların yapıldığı, gerek turlarda gerekse yiyecek-içecek hizmetlerinde ise denetim eksikliğine bağlı olarak kalite sorunları yaşandığı belirtilmektedir.

Oryantiring, İzcilik ve Hava sporlarının sorunlarına yönelik katılımcıların görüşlerinin odak noktaları yer almaktadır. Katılımcıların görüşleri doğrultusunda sorunlar genel bir çerçevede sıralandığında; spor federasyonları ile halk ve yerel yönetimler arasında iletişim kopukluğu olduğu, adı geçen sporlara ait parkur, saha, ekipman ve eğitmenin yeterli olmadığı, kaçak işletmeler ve rehberlerin olduğu ve bunların fırsatçılık yaptıkları ifade edilmiştir. Bazı katılımcılara göre; mevzuattaki eksikliklerin tamamlanmasının önemli olduğu ve bu eksikliklerin yasal çerçevede hareket edilmesini engelleyerek fırsatçılığı artırdığı bildirilmiştir. Ayrıca çevrenin korunması gibi hassas konularda gerekli hassasiyetin gösterilmediği ve önlemlerin alınmadığı, sahillerde, doğal alanlarda uygun olmayan tesisler, parkurlar ve alanlarla ekolojik dengenin bozulduğu ve spor etkinlikleri esnasında çevrenin kirlendiği, bu durumda halk sağlığı ve turizm faaliyetlerini olumsuz etkilediği belirtilmiştir. Kimi görüşlerde ise; halkın, bölgedeki spor etkinliklerinin önemi ve katkıları konusunda farkındalığı bulunmadığı belirtilmiştir.

Motor sporları ile ilgili verilen cevapların odak noktaları doğrultusunda; denetimin yetersiz olduğu, sponsorluk imkanlarının kısıtlı olduğu, özellikle ATV'lerin belgesiz çalıştığı ve buna mevzuatın neden olduğu, prosedür ve bürokrasi sorunu, medyayı etkin kullanmama ve sanayi kentinin dezavantajları sebebiyle doğa sporlarına yönelik oluşan önyargı sorunları ifade edilmiştir.

Çalıştay kapsamında son olarak Bisiklet/Triatlon spor dalları ile ilgili sorun tespitine gidilmiştir. Bu odak grupta bulunan işletmeci, alan uzmanı ve STK temsilcilerinden, ilgili spor dallarına yönelik gözlemledikleri ve deneyimledikleri sorunları paylaşımları istenmiştir. Beyin fırtınası yöntemi ile ortak payda da buluşulan sorunlar Tablo 1 'de sunulmuştur. Bisiklet ve triatlon spor dalına yönelik öngörülen sorunlar mevzuat, iletişim, çevresel, altyapı ve güvenlik olmak üzere beş farklı grupta toplanabilir. Buna göre; mevzuat ile ilgili olarak bisiklet ve triatlon spor dallarının yaygınlaştırılmasına yönelik hukuksal engellerin olduğu belirtilmiştir. Mevcut mevzuatta izin verilen tesislerin de ilgili spor dallarının yaygınlaştırılmasına uygun olmadığı konusu dile getirilmiştir. Ayrıca ilgili mevzuat hakkında hem yöre işletmecilerinin, hem halkın hem de sporcu ve misafirlerin yeterli bilgi sahibi olmadığı da konuşulmuştur. Altyapı ve çevre sorunları bir arada değerlendirildiğinde, ışıklandırma, yürüyüş yolu ve kaldırım gibi alt yapı eksikliklerinin yanında temel insan ihtiyaçlarına yönelik hijyenik ve yeterli altyapı olmadığı belirtilmiştir. Bunun yanında ilgili spor dalını yapmak için gelenleri ilgili alanlara yönlendirecek levha ve yönlendirmelerin eksikliği ciddi bir sorun olarak gözlenmiştir. Düzensiz yapılaşmanın yarattığı çevresel sorunlar ve sporcu ve misafirlerin çevreyi korumaması ve bu konudaki bilinçsizlikleri ayrıca dikkat çekmiştir. Yine katılımcılara göre; Kartepe'de bisiklet ve triatlon parkurlarının belirlenmemiş olduğu ve bir haritalamanın yapılmamış olduğu, belgesi olmayan kişilerin rehberlik yaptığı belirtilmektedir. İletişim sorunu olarak yerel otorite, ilgili spor dalı ile ilgilenen STK'lar, sporcular ve basın arasında yaşanan iletişim sorunları ve koordinasyon eksikleri önemli gözükmektedir. Yapılacak herhangi bir faaliyet ile ilgili tanıtım ve bilgilendirmenin yapılmaması, ilgili spor dallarına ilgi ve merak yaratamamaktadır.

Halk bihaber olduğu etkinliklere yeterli ilgi gösteremediği ve güvenlik sorunları açısından sporcu ve misafirlerin sağlık ve güvenliklerine yönelik tesis yetersizliği önemli bir sorun olarak gözlemlenmiştir.

Tema 2: Bu Sorunları Çözüm Hedeflerinin Odak Noktaları

Grup 1: Göl ve su sporları	Grup 2: Dağcılık ve kayak	Grup 3: Oryantiring-İzcilik ve Hava sporları	Grup 4: Motor sporları	Grup 5: Bisiklet ve Triatlon
*Turistik/sportif faaliyet çeşitlenmesi *Turist ve konaklama süresinin artırılması *Markalaşma *Tanıtım *Sürdürülebilirlik *Alt ve üst yapı eksikliklerinin giderilmesi *Yasal mevzuatta değişiklik *Paydaşlarla işbirliği *Spor kulüpleri kurulması *Yerel yönetimlerin kanun yapıcılara mevzuatla ilgili sıkıntıları aktarmada rolünün etkinliği	*-Mevzuatın bilinmesi *Bilgilendirme yapılması *Yerel halkın yararı *Konaklama tesisi açılması *Daha fazla misafir *Halkın turizme kazandırılması *Kamunun ücretsiz tur düzenlememesi	*Deneyimli kişileri bölgeye çekmek *Arazi haritalarını oluşturmak *Tanıtım faaliyetleri *Yerel yönetim desteği *Harita okur-yazarlığı eğitimi vermek *Gerekli tesis ve doğal kamp alanlarını sağlamak *Denetimlerin artması *Kaçak tesis ve rehberlerin önlenmesi *Halkı eğitmek *Yöreye ekonomik katkı sağlamak *Mevzuatı revize etmek *Çevre sorunlarına dikkat çekmek	*Yerel yönetimler ve paydaşlar ile sürekli iletişim *Mevzuatın uygulanabilir hale getirmesi *Parkur alanlarının yeniden belirlenmesi *Peyzaj ve diğer çalışmaların analizi *Doğayla bütünleşik alanların planlanması *Yönetmeliklerin revize edilmesi ve uzmanlardan görüş alınması	*Mevzuatın bilinmesi *Bilinçlendirme ve farkındalık *Toplumda amatör ruh geliştirmek *Tesislerde istihdam yaratmak *Yerel rehberleri kullanmak *Sportif turizm kurullarının oluşturulması *Reklam ve tanıtım *Uzmanlaşma *Uluslararası organizasyonlar planlamak *Kulüp ve kuruluşlarla işbirliği *Hizmet kalitesini belgeler düzeyinde artırmak

Kartepe’de göl ve su sporlarına ilişkin sorunları çözerken hedeflerin neler olduğu sorulduğunda temsilcilere ait görüşleri Tablo 2’de verilmiştir. Bu doğrultuda sorunların çözümündeki hedefler; su alanlarının su sporlarına açılması için gerekli yasal düzenlemelerin yapılması, yerel yönetimlerin, siyasi irade ile köprü görevi üstlenmesi, alt yapı ve üst yapı yatırımlarına ilişkin yasa ve mevzuatla ilgili kısıtların çözümü, konaklama tesisleri, parkurlar, dalgakıran, bisiklet yolu vb. alanların düzenlenmesi, gölün temizliği ve tanıtım çalışmalarının yapılarak markalaşma yoluna gidilmesi, su sporlarına yönelik kulüplerin kurulması, eğitimlerin verilmesi, su sporları federasyonuna ilgili tesislerin tahsis edilmesi önerilmiştir.

Kartepe’de dağcılık ve kayak sporu ile ilgili sorunları çözerken hedeflerin neler olduğuna yönelik katılımcılar, mevzuatın iyi bilinmesini, kanunlara göre hareket edilmesini ve yetkililer tarafından denetimler yapılarak kanun dışı davranılmaması ve ATV kullanımı, dağ rehberliği vb. konularda belgeli çalışmanın hedefleri olduğunu ifade etmişlerdir. En fazla üzerinde durdukları konunun yerel halkın yararlanabileceği parkurların oluşturulması, yerel halkın kazanç sağlaması, yerel halkın bilgilendirilmesi, yöre esnafına eğitimler verilmesi vb. yerel halka yönelik mesleki eğitim ve yöre refahını artırma hedefleri olduğu anlaşılmaktadır. Ayrıca bölgeye tur düzenleyen acentaların da bölgedeki toplumsal fayda amaçlı turların çok fazla olduğu ve acentaları olumsuz etkiledikleri bunun ortadan kaldırılmasını hedefledikleri belirtilmiştir. Temelde tüm katılımcıların en nihai hedefleri ise; Kartepe destinasyonuna daha fazla yerli ve yabancı turist gelmesini sağlamak ve konaklamalı turistleri çekmek olduğu görülmektedir.

Oryantiring, İzcilik ve Hava sporları sorunlarının çözümüne yönelik hedeflerin belirlendiği katılımcı görüşlerine yer verilmiştir. Katılımcı görüşleri doğrultusunda sorunların çözümüne yönelik hedeflerin genel çerçevesi sıralandığında; spor federasyonları ile halk ve yerel yönetimler arasında ilk hedefin iletişimin sağlanması ve işbirliğinin kurulması olduğu belirtilmiştir. Bu işbirliği ile adı geçen spor dallarının maddi destek göreceği ve bölgede daha aktif, görünür ve bilinir olacağı ifade edilmiştir. Kimi katılımcılara göre; yöre halkının eğitilmesi ile bölgeye gelen sporculara daha iyi hizmet verileceği böylece müşteri memnuniyetinin artarak turizmin canlanabileceği ve yöreye ekonomik katkı sağlayacağı belirtilmiştir. Ayrıca sporcular ve yöre halkının karşılıklı etkileşiminin spor kültürü oluşmasına katkı sağlayacağı ifade edilmiştir. Bazı katılımcılar ise işletmelerin ve halkın eğitilmesi ile bölgede kaçak

işlerin yapılmasının engelleneceğini ve çevre korunması konusunda gerekli hassasiyetin gösterileceğini vurgulamıştır. Mevzuatın revize edilmesinin de işleri hızlandıracağı ve kolaylaştıracağı bildirilmiştir.

Motor sporları ile ilgili verilen cevapların odak noktaları doğrultusunda; mevzuatın daha uygulanabilir hale getirilmesi, yerel yönetimler ve paydaşlar ile sürekli iletişim, parkur alanlarının yeniden belirlenmesi ve peyzaj ve diğer doğayla bütünleşik alanların planlanması, parkur alanlarının yeniden düzenlenmesi ve yönetmeliklerin yeniden düzenlenmesinde uzmanlardan görüş alınması dile getirilmiştir.

Belirlenen sorunlara yönelik hedefler ve çözüm yolları ile ilgili işletmeciler ve STK yöneticilerinin verdikleri yanıtlar görülmektedir. Buna göre; öncelikli olarak yerel halkın bisiklet ve triatlon gibi spor dallarına yönelik faaliyet ve etkinliklerden elde edebileceği potansiyel kazanımların artırılması konusu hedeflenmelidir. Ayrıca yerel halkın turizm bilincini belli bir süre için değil, sürdürülebilir bir bakışla gelecek nesillere aktarılacak plan ve projeler çerçevesinde geliştirmek dikkat çekmiştir. Bu bağlamda yerel halkın yararlanabileceği parkurların oluşturulması, yerel halkın kazanç sağlaması, onlar için istihdam yaratmak, yerel halkın bilgilendirilmesi, yöre esnafına eğitimler verilmesi vb. yerel halka yönelik mesleki eğitim ve yöre refahını artırma hedefleri olduğu anlaşılmaktadır. Diğer üzerinde durulan konu profesyonelleşme ve marka organizasyonların bölgeye çekilmesi ile sportif organizasyonlarını yaygınlaştırılmasını sağlamak olmuştur. Nitelikli turisti bölgeye çekmek üzere Kartepe destinasyonundaki alanlara uygun tam amaca yönelik spor dallarının yapılması hedeflenmelidir. Her spor dalı bölgede uygulanmamalıdır. Sportif kurullar kurularak alana ve amaca uygun spor dallarının belirlenmesi gerekmektedir. STK'lar, işletmeler, basın ve yerel otorite ve halk arasında entegrasyon sağlanmalıdır. Tüm bu hedefler bağlamında nihai hedef hizmet kalitesini maksimize ederek tüm sporcu ve misafirlerin müşteri memnuniyetini artırmak hedeflenmelidir.

Tema 3: Sorunların Çözüm Yollarına İlişkin Odak Noktalar

Grup 1: Göl ve su sporları	Grup 2: Dağcılık ve kayak	Grup 3: Oryantiring-İzcilik ve Hava sporları	Grup 4: Motor sporları	Grup 5: Bisiklet ve Triatlon
<ul style="list-style-type: none"> * Gölün ve göle akan derelerin ıslah edilmesi *Kaçak avcılığa karşı denetim *Denetim yapılmalı *Bisiklet ve yürüyüş parkurları oluşturulmalı *Plaj alanı oluşturulmalı *Tabela yönlendirme olmalı (navigasyon) *Seyahat acentalarına info turlar yapılmalı *Mevzuatta revize 	<ul style="list-style-type: none"> *Klütpler ve kuruluşlarla işbirliği *Parkurlar oluşturma *Eğitim *Yatırımcıya destek *Eğitim Mevzuatta değişiklik *Mesleki eğitim, *İletişim *Yeni tesisler Düzenleme ve yenilikler *Turizm Planlaması *Birlik sağlanması 	<ul style="list-style-type: none"> *Paydaşlarla işbirliği *Eğitim *Tanıtım faaliyetleri *Mevzuatta revizyon *İletişim *Kültür etkileşimi 	<ul style="list-style-type: none"> *Sürdürülebilir gelişim *Eğitim kurulların oluşturulması *Federasyon ile koordinasyon *Sponsorlukların artırılması *Medya organları ile işbirliği *Motor sporlarına ilginin artırılması 	<ul style="list-style-type: none"> *STK'lar ile hareket etmek *Klütpler ve kuruluşlarla işbirliği *Eğitim *Bilinç yaratma -Planlı hareket *Örgütlenme *Uzmanlaşma *Ulusal ve uluslar arası düzeyde başarılı modelleri analiz etme *Çok yönlü bakış *Uygun spor dallarını planlamak

Tema 3'te katılımcılar Kartepe destinasyonunun sorunları çözerken nasıl ve hangi yollarla yapılabileceğine yönelik görüşlerini ortaya koymuşlardır. Genel olarak katılımcılar; Sapanca gölüne akan derelerin ıslah edilmesi ve gölün temizliği için dikkat çekilmesi gerektiğini, göl çevresinin düzenlenmesi gerektiğini, kaçak avcılığa karşı denetim yapılmasını, bisiklet, yürüyüş parkurları ve plaj alanlarının düzenlenmesi ve tabela, navigasyon çalışmalarının gerekliliğini ifade etmişlerdir.

Dağcılık ile ilişkili kulüpler, STK'lar ve kamu kurumlarının işbirliği yaparak hedeflere ulaşabileceğini belirtmişlerdir. Yine katılımcıların ortak vurgusu; eğitim olmuş ve belediye, üniversite vb. kurumların işletmelere eğitim vermesi gerektiğini ifade etmişlerdir. Kartepe'de sorunları çözerken atılacak en temel adımlardan birisi de; zirvedeki tek tesis ile görüşerek teknolojik yenilikler ve çevreye ilişkin düzenlemeler yapılmasıdır.

Kartepe destinasyon sorunlarının çözümünü, nasıl ve hangi yollarla yapılabileceğine yönelik görüşlerini ortaya koymuşlardır. Genel olarak katılımcılar; Orman ve Çevre İl Müdürlükleri, Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü, Yerel yönetimler, halk ve spor federasyonları ile işbirliği yaparak hedeflere

ulaşılabileceğini belirtmişlerdir. Ayrıca işbirliğinin geliştirilmesinde etkileşimli iletişimin önemli olduğu, sorunların tartışılarak etkili ve kalıcı çözüme ulaşılabileceği ifade edilmiştir. Yine katılımcıların ortak vurgusu; eğitim olmuş ve belediye, üniversite vb. kurumların halk başta olmak üzere işletmelere eğitim vermesi gerektiğini ifade etmişlerdir. Kartepe’de sorunları çözerken atılacak en temel adımlardan birisinin de; denetim olduğu ifade edilmiş ve kaçak işletmelerin, belgesiz rehberlerin çalışmasının engellenmesi, doğal çevre ve sahillerin korunmasında periyodik denetimlerin önemli olduğu belirtilmiştir.

Motor sporlarına ilişkin katılımcıların görüşleri doğrultusunda yapılan değerlendirmeye göre; sportif faaliyetlerin yapılırken koruma-kullanma dengesinin esas alınması, motor sporlarına yönelik eğitim çalışmalarının yapılması, sponsorlukların artırılması, medyada görünür ve bilinir olmak olarak dile getirilmiştir.

Çalıştayın üçüncü bölümünde katılımcılar ile Kartepe’de Bisiklet ve Triatlon spor dallarının geliştirilmesine yönelik çözüm yolları tartışılmıştır. Buna göre; yerel otoritenin çalıştay ile başlattığı bu örgütlenmeyi planlı ve sürekli bir hale getirerek, onun öncülüğünde somut adımların atılması gerektiği belirtilmiştir. Yine katılımcılar bilgilendirme ve bilinçlendirme eğitimlerinin planlamasını gerektiği vurguladılar. Hedefler başlığında ele alınan planlı hareket bağlamında sportif turizm kurullarının oluşturulması gerektiğini ve böylelikle alana uygun spor dallarının planlaması gerektiği ön plana çıkmıştır. Son olarak ulusal ve uluslararası düzeyde model alınabilecek başarılı uygulamaların değerlendirilmesi önerilmiştir.

Tema 4: Stratejinin Uygulamaya Konulabilmesi İçin Ön Koşulların Odak Noktaları

Grup 1: Göl ve su sporları	Grup 2: Dağcılık ve kayak	Grup 3: Oryantiring-İzcilik ve Hava sporları	Grup 4: Motor sporları	Grup 5: Bisiklet ve Triatlon
<ul style="list-style-type: none"> *Kanun ve mevzuatta değişiklik *Yerel yönetimlerin desteği *Alt-üst yapı yatırımları *Paydaşlarla işbirliği *Sürdürülebilirlik *Tanıtım *Markalaşma 	<ul style="list-style-type: none"> *Yasal değişiklikler *Fiziki Altyapının oluşturulması, *Doğa sporları işletmeleri oluşturma *Yasal altyapının oluşturulması *Prosedürlerin aşılması *Yatırımcıya kolaylık *Yerel yönetim önemli, *Denetim *Mevzuat kolaylığı 	<ul style="list-style-type: none"> *Yerel yönetim desteği *Yasal altyapının oluşturulması *Yeterli tesislerin açılması *Kalifiyeli personel *Turist Enformasyon ofislerinin açılması *Bölgenin tanıtılması *Teknik ve fiziki olanaklar *Yetişmiş insan gücü *Yerel yönetim desteği *Prosedürlerin kolaylaştırılması 	<ul style="list-style-type: none"> *Parkur alanlarının yeniden belirlenmesi *Yönetmeliğin değiştirilmesi *Koruma-kullanma dengesi *Motor sporlarının tanıtılması ve bilinirliğinin artırılması *Motor sporlarının uygulanmasında eğitim ihtiyacı *Sponsorlukların artırılması *Medyada yer alması 	<ul style="list-style-type: none"> *Yasal değişiklikler *Gerekli belgelerin temininde kolaylık *Prosedürlerin kolay aşılması için kurulların oluşturulması *Altyapı ve üstyapiya odaklanma *Kalıcı ve uzun vadeli projeler

Tablo 4’te belirtildiği gibi, göl ve su sporlarının uygulanmasına yönelik ön koşulların odak noktaları; alt ve üst yapı eksikliğinin giderilmesindeki yasal engeller, paydaşlarla işbirliği, gölün koruma-kullanma dengesine özen gösterilmesi, tanıtım ve markalaşmaya yönelik çabalar olarak belirlenmiştir.

Kartepe Doğa Sporları Çalıştayı, Dağ ve Kayak temalı katılımcılara, Kartepe’de Belirlenen hedeflere ulaşılabilmesi için gerekli ön koşullar sorulduğunda, öncelikle doğa sporlarının yapılabilmesi önündeki mevzuat ile ilgili engellerin aşılması, gerekli belgeler vb. konularda bürokrasinin azaltılarak, yatırımcı ve işletmecilere kolaylık sağlanması gerektiği ifade edilmiştir. Kartepe’de doğa sporlarının yapılabilmesi için, yürüyüş rotalarının belirlenerek, yöreyi iyi bilen doğa rehberleri olması gerektiği de bir ön koşul olarak katılımcılar tarafından ileri sürülmüştür. Yine kayak ve doğa sporuna yönelik hizmeti veren işletmelerin ön koşul ve olmazsa olmazı, yerel yönetimin ön plana çıkması ve işletmeciler ile daha fazla bir araya gelerek, iletişime açık olmasıdır.

Kartepe Doğa Sporları Turizm Çalıştayı, Oryantiring, İzcilik ve Hava sporları temalı katılımcılara, Kartepe’de belirlenen hedeflere ulaşılabilmesi için gerekli ön koşullar sorulduğunda, öncelikle yerel yönetimlerin maddi ve manevi desteğini almanın önemli olduğu belirtilmiş ve yerel yönetimlerin bölgeyi harekete geçirecek ilk unsur olduğu ifade edilmiştir. Bu kapsamda spor etkinliklerinde gerekli teknik

olanakların sağlanmasında ve halkla ilişkiler çalışmalarıyla bölge ve spor türlerinin tanıtımında yerel yönetimlerin önemi vurgulanmıştır. Bazı katılımcılara göre; bölgede belli noktalara Turist Enformasyon Ofislerinin açılması ve bölgeyi tanıtıcı çeşitli dilde broşür, bölge haritası, karayolları haritası, doğa sporları el ilanları hazırlanması diğer ön koşul olurken, bölgeyi tanıyan, mesleğinde yetişmiş insan gücü ihtiyacının bulunması da yine diğer ön koşullar arasında sıralanmıştır. Kimi katılımcılar da bürokratik işlemlerin azaltılması ve yasal altyapının düzenlenmesi ile federasyonların daha etkin olacağını ve halk, federasyonlar arası, ilgili kurum, kuruluş ve STK'lar ile iletişimlerin daha hızlı ve açık olacağı belirtilmiştir. Bu ön koşullar sağlandığında bölgenin, doğa sporları ile turizm açısından canlanacağı ve yerel ekonomiye katkı sağladığı gibi spor kültürünün oluşmasında da etkili olacağı ifade edilmiştir.

Motor sporlarına ilişkin katılımcıların görüşleri doğrultusunda yapılan değerlendirmeye göre; parkur alanlarının yeniden belirlenmesi ve buna yönelik ilgili yönetmeliğin değiştirilmesi, doğanın koruma-kullanma dengesine özen gösterilmesi, motor sporlarının tanıtılması ve bilinirliğinin artırılmasına yönelik medyada daha fazla tanıtım yapılması ve özellikle sponsorlukların artırılması olduğu söylenmiştir.

Kartepe Doğa Sporları Çalıştay, Bisiklet ve Triatlon temalı katılımcılara, Kartepe'de Belirlenen hedeflere ulaşılabilmesi için gerekli ön koşullar sorulduğunda, öncelikle doğa sporlarının yapılabilmesi önündeki mevzuat ile ilgili engellerin aşılması, gerekli belgeler vb. konularda bürokrasinin azaltılarak kolaylık sağlanması gerektiği ifade edilmiştir. Ayrıca ilgili konuda kurullar kurarak sürecin hızlandırılması önemlidir. Kartepe'de doğa sporlarının sağlıklı ve düzenli olarak yapılabilmesi için, hem altyapı hem de üstyapı düzenlemelerinin yapılmasının gerekliliği de bir ön koşul olarak katılımcılar tarafından ileri sürülmüştür.

SONUÇ ve ÖNERİLER

Kartepe Belediyesi ve Kocaeli Üniversitesi Derbent Turizm İşletmeciliği Yüksekokulu işbirliğinde 28.04.2016 tarihinde yapılan Kartepe Doğa Sporları Çalıştay sonucunda, Kartepe destinasyonunun doğa sporlarına elverişli olduğu ancak bu spor türlerinin bilinir ve görünür olmadığı tespit edilmiştir. Bu doğrultuda, destinasyonunun ve spor türlerinin tanıtım ve pazarlama faaliyetlerinin etkinleştirilmesi için yerel yönetimler, ilgili il müdürlükleri ve STK'lar arasında işbirliğinin eksik olduğu anlaşılmıştır. Ayrıca yerel halkın ve destinasyon bulunan işletmelerin farkındalığını artırmak amacıyla, bu doğa sporu türlerine yönelik herhangi bir eğitim çalışmasının yapılmadığı da saptanmıştır. Bazı doğa sporu türlerinin (örneğin Oryantiring, Hava sporu, Motor sporu vb.) de pahalı etkinlikler olduğu, hem teknik donanım ve fiziki alt yapı (tesisler vb.) hem de yetişmiş insan gücüne (eğitmen, pilot) ihtiyaç olduğu ve bu nedenle yerel yönetimler ve ilgili kurumların maddi ve teknik destek vermesi gerektiği anlaşılmıştır. Tüm bu sorunların temelini destinasyonda spor kültürünün oluşmaması ve sporcu-turist, yerel halk etkileşiminin de sağlanmadığı tespit edilmiştir.

Kartepe destinasyonunda doğa sporlarının etkinleştirilmesi ve turizmin canlanması amacıyla yapılan bu çalıştayın, bölge ve doğa sporları sorunlarının tespitinde ve çözümünde atılan ilk adım olduğu belirlenmiş ve katılımcı görüşlerinden elde edilen sonuçlar doğrultusunda şu öneriler getirilmiştir.

- Kartepe'de doğa sporları yeterince bilinmemekte ve bu spor türlerine yönelik rehberlik yapılması,
- Her bir doğa sporuna yönelik mevzuatta gerekli düzenlemeler yapılması ve eksikler tamamlanması,
- Kartepe'de ilgili kurumlar tarafından yürüyüş, bisiklet vb. parkurların belirlenmesi, düzenlenmesi gereklidir. Yerel halkın da yararlanabileceği parkurların oluşturulması ve haritalama yapılması,
- Dağ yolunda oluşan araç trafiği gelen ziyaretçileri uzun süre yolda beklemesinin ve otopark sorununun çözülmesi,
- Kartepe'de konaklama tesisi sayısının ve olanaklarının artırılması,
- Yerel yönetimler ve ilgili paydaşların su ve çevre temizliği konusunda gerekli çalışmaların yapılması,
- Turizm işletmecileri ve yatırımcılarının teşvik edilerek, arsa ve kredi desteği sağlanması,

Doğal Yaşam Köyleri veya bölgelerinin oluşturulması ve bölgenin tanıtımı için uzun vadeli bir eylem planının yapılması,

- Kartepe turizm işletmelerinde kalite ve hijyen denetimlerinin hassasiyetle yapılması,
- Kartepe’de TÜRSAB, TUREB gibi kuruluşlar aracılığıyla, doğa sporlarına yönelik kaçak rehber ve turların önlenmesi ve denetimlerin yapılması,
- Belediye, üniversite vb. kurumlardan, işletmelere, yerel halka, yöre esnafına eğitimler verilmesi ve destinasyonda spor kültürünün yerleştirilmesi,
- Doğa sporları kulüpleri, turistik işletmeler, yerel yönetimler, STK’lar ve kamu kurumları işbirliği yapılması,
- Doğa sporlarının yapılabilmesi önündeki mevzuat ile ilgili engellerin aşılması ve bürokrasinin azaltılarak, yatırımcı ve işletmecilere kolaylık sağlanması gereklidir.
- Kartepe’de doğa sporlarının yapılabilmesi için, yürüyüş rotalarının belirlenerek, yöreyi iyi bilen doğa rehberleri olması gerekliliği de bir ön koşuldur.
- Doğa sporlarına yönelik ulusal ve uluslararası düzeyde başarılı destinasyonlar model alınması,
- Marka sportif organizasyonların bölgeye çekilmesi, her tür spor branşının bölgede uygulanmaya çalışılması uygun değildir, alana ve amaca uygun spor dallarına odaklanılması,
- Sporcu ve misafirlerin muhtemel sağlık sorunlarına yönelik tesisler yapılması,
- Sportif turizm kurulları kurularak, diğer tüm paydaşlarla etkin bir entegrasyon ve iletişim sağlanmalıdır.

Bu çalıştayın Kartepe turizm sektörüne öncülük ettiğini ancak daha kapsamlı ve konulara daha makro boyutta bakacak Bakanlık, TÜROB, TÜRSAB, TUREB gibi önemli turizm kuruluşlarının da katılımıyla genişletilmesi daha etkin sonuçlar sağlayacaktır. Ayrıca yine Kocaeli Üniversite ile işbirliğine gidilerek turizm alanında ulusal/uluslararası bir kongrenin de Kartepe’de yapılması gerek tanıtım gerekse akademik bilgilenme ve görüş alma anlamında yararlı olacağı düşünülmektedir. Son olarak, tüm bu verilerin değerlendirilerek, Kartepe turizminin geleceğine ışık tutacağı ümit edilmektedir.

KAYNAKÇA

- Albayrak, Aslı (2013), Alternatif Turizm, Ankara: Detay Yayıncılık.
- Bulut, Zöhre, (2006), “Kemaliye (Erzincan) İlçesi ve Yakın Çevresinin Alternatif Turizm Kapsamında Rekreatif Turizm Potansiyelinin Belirlenmesi”, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Çelik, Aysun, Üzümcü Tülay ve Alyakut, Ömür (2012). Kartepe Yöresinin Kırsal Peyzajı ve Kırsal Turizm Olanakları, Saint Die Des Vosges 23. Festival International De Geographie, France.
- Hacıoğlu, Necdet ve Cevdet Avcıkurt, (2011), Turistik Ürün Çeşitlendirmesi, Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Halis, Muhsin, (2009), “Temel İşletmecilik Kavramları ve Turizm”, Turizm İşletmeleri’nin İçinde, Editörler: Şehnaz Demirkol ve Burhanettin Zengin, 2.Baskı, İstanbul: Değişim Yayınları.
- İftar Kırcaali, Gönül (2004). Baş Makale: Özel Eğitimde Fokus Grup Araştırmaları, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi, 5 (1) 1-7.
- Kartepe Turizm Rehberi (2015), Kocaeli: CNR Basım.
- Kartepe Turizm Marka Kent Stratejik Kalkınma Planı (2012). Proje Sorumlusu: Metin Çelik, Proje Sahibi: Kartepe Belediyesi.
- Kozak Akoğlan, Meryem ve A. Sadık Bahçe, (2012), Özel İlgi Turizmi, Ankara: Detay Yayıncılık.
- Küçükaslan, Nazife (2007), Özel İlgi Turizmi, Bursa: Ekin Basım Yayım Dağıtım.
- Ulusan Yeliz ve Orhan Batman, (2010), “Alternatif Turizm Çeşitlerinin Konya Turizmine Etkisi Üzerine Bir Araştırma”, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı: 23, ss.243-260.
- Zengin, Burhanettin ve Nuray, Eker (2014). “Alternatif turizm kapsamında kültür turizminin sürdürülebilirliğinde turist rehberlerinin rolü: Bir uygulama”. XIII. Geleneksel Turizm Paneli, 11 Nisan 2014, İstanbul.

<http://www.kocaelikulturturizm.gov.tr/TR,69223/su-sporlari.html>, Erişim Tarihi: 23.10.2017

<http://triatlon.org.tr/triatlon-nedir-nasil-yapilir/> Erişim Tarihi: 15.10.2017

<https://www.msxlab.org/forum/spor/11897-triatlon-nedir-triatlon.html#ixzz4wdErj65q> E.Tarihi:
18.10.2017

<http://www.kartepegazetesi.com.tr/haber/92500/oryantiring-yarismasi-kartepede-yapilacak> E.Tarihi:
11.10.2017

<https://tr.wikipedia.org/wiki/Paintball> E.Tarihi: 25.10.2017

www.kartepebel.tr/tr/icerik/48/644/tarihce.aspx E.Tarihi: 09.05.2013